

זיבול. כשם שצריך לזבל הקרקע לתועלת הצמיחה כדי שיצמחו פירות טובים, כך צריך האדם להיות ענו ושפל בעיניו, כדי שהתורה המשולה למים תשרה בו, ולא יתגאה גם אם השיג מידות טובות ונעלות, וכן לומדים ממה שהזרע נרקב וכלא חשיב, כך צריך להיות "ונחנו מה", כלא חשיב.

צמיחה. לאחר שצומח העץ עושים לו תמיכה ממוט ברזל כדי שלא יתעקם, כי אם יגדל עקום לא יהיה ניתן ליישרו. כמו כן צריך ללמוד מוסר וללכת לחכמי ישראל שיישרוהו בדעות וידריכוהו **בהבנה ישרה וסברה נכונה.**

[אחיות 1234567]

פירות. לאחר שמתחיל הפרי לגדול צריך לשמור עליו שלא ינזק ולא יגנב, כך צריך לשמור על בניו שהם הפירות שלא יתאבקו בעפר דרכים וילמדו מעשים רעים. וכן ככל ששומרים על הפרי שיהיה שמור שלא יאכלהו ציפורים ועורבים כך הפרי שמור, וכך צריך לשמור שלא ינזק מאבק בוץ ועפר, כך צריך לשמור על הבנים לשמור עליהם מכל משמר שלא יקבלו השקפות פסולות ודעות כוזבות מחברים מקולקלים.

ערלה. שלוש שנים ערלים יהיו לכם ובשנה הרביעית. מכן לומדים שלאחר שגדל הילד בן שלוש אזי אביו מלמדו תורה ומתחיל ללמוד פסוקים כפי אשר יוכל שאת עד שבשנה החמישית תאכלו את פרו.

גידור. צריך לעשות גדר סביב שלא יגנבו את הפירות עוברי דרכים, כך צריך לעשות גדרים וסייגים לשמירת התורה, ואם רואה מקום שיש לו נסיונות ישתדל לברוח ממנו ויעקוף ולא יעבור במקום הזה.

[אוצר החכמה]

שלכת. יש תקופה בימות הסתיו שהעלים נושרים ורואים את העץ יבש וערום גזע וענפים, כמו כן יש ילדים שלפתע ה' ירחם עוזבים את דרך התורה ומאמצים להם דרך שלא ידעו אבותנו, המסר הוא שאל לנו להתיאש מהם ולאבד את התקוה מהם אלא צריך להמתין בסבלנות ולהשתדל לדבר עמו שיחות נפש על העולם הבא על עונש ושכר עד שיטיב דרכו, דוגמת אילן הפירות שעתיד לגדל ענפים עלים ופירות מתוקים.

קצירה. לאחר שהפרי בשל קוצרים ובוצרים את הפירות, כך צריך לחזור ולשנן את הלימוד כי הלומד ואינו חוזר כזורע ואינו קוצר.

ומובא בכף החיים (ס' קצא ס"ק ו) בשם המהר"ח זצ"ל בשם רבו האר"י ז"ל כי עיקר השגת האדם אל רוח הקודש על ידי כוונה וזהירות בכל הברכות הנהנין כי על ידם מתבטלין כח הקליפות הנאחזות במאכלים החומריים והנדבקות באדם האוכל אותם ועל ידי שמברך עליהם ברכה בכוונה מסיר מהם את הקליפות ומזכך החומר שלו ונעשה זך ומוכן לקבל קדושה וזהירו בזה מאוד ע"כ.

שוב ראיתי מובא בשם מרן החיד"א שנותן מספר קוים דומים בין האדם לאילן ולחיבת הקדוש נזכרים.

האילן - מניב פירות לפי ערך ההשקעה וככל שידאג בעליו לשמור את הפירות מפני החמה שלא יתייבשו ויכמשו, ובגשמים ובימות הקור שלא ינזקו, ככה יניב האילן פירות טובים.

האדם - ככל שישקיע בעצמו בקיום הרמ"ח עשה שס"ה לא תעשה, יראה ברכה בעמלו.

האילן - נותן פירותיו בקביעות בכל שנה ופריו יתן בעתו.

האדם - צריך לקיים מעשים טובים ולימוד תורה בקביעות ולא כאשר מתחשק לו.

האילן - כל גידוליו במקום מים, ואילן שהוא נטוע ליד מעיין או נהר מים הוא מניב פירות טובים, כדכתיב "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו ועלהו לא יבול".

האדם - גם האדם המשול לעץ השדה כדכתיב "כי האדם עץ השדה", צריך להיות חיותו במים ואין מים אלא תורה.

האילן - צריך לאור השמש, כי השמש מבשלת הפירות, כדכתיב "וממגד תבואות שמש", שהשמש מבשלת את הפירות.

האדם - צריך שיהיה לו מורה דרך שידריך אותו בעבודת ה' ועמו יהיה מתייעץ, כי הצדיקים מאירים ומגינים על דורם, כמו שאמרו פני משה כפני חמה.

הורו"ח 1234567

האילן - צריך הוא אויר ולא ניתן לנטוע עץ בתוך בית סגור.

האדם - כמו כן צריך ללמוד בבית המדרש מקום אוירה של תורה ויראה, ויגור בסביבה ששומרים שבת ואנשים בעלי מידות.

הוצאת החכמה

ומובא בשם הצדיק רבי ישראל מצ'ורטקוב שאמר על מה שנמשל האדם לעץ השדה דכתיב כי האדם עץ השדה, מה העץ כאשר נוטעים נטיעה בקרקע הגרעין לא נובט וצומח מיד, אלא קודם הוא נרקב באדמה ולאחר מכן הוא מצמיח עלים ופרחים, כמו כן האדם כדי לטפס במעלות התורה ולהיות מבני עליה ולהצמיח פירות שהם מעשים טובים, צריך הוא קודם להיות ניחן במידת הענוה ורק לאחר ביטול היש זוכה להיות צדיק כתמר יפריח. דבר נוסף שלומדים, מה העץ ככל שמטפלים בו בעידור השקיה וכו' הוא מניב פירות טובים, כמו כן על האדם לחנך את בניו בדרך הישרה ואז יצמחו לאילנא רברבא.

החפץ חיים בספרו תורת הבית (פרק ד) מביא את השייכות והקשר בין האדם לעץ השדה על פי משל: אדם אחד חקר פרדס רימונים מאדם עשיר למשך עשור שנים, ומפני שהיה עצל מטבעו לא עדר לא חרש ולא סיקל האבנים והזניח את הקרקע, לאחר חמש שנים התעשת וראה את כל הנזק שנהיה לו והחל לקונן על הפרדס שהלך לטמיון בעצלותו. עבר שם פיקח ואמר לו מה יועיל לך דאגותיך לפחות כעת תתעורר ותעבוד טוב תסקל האבנים תחרוש ותזרע כדי שישארו לך השנים הנותרות. המשל, הקדוש ברוך הוא נותן לאדם נשמה שחצובה מתחת כסא הכבוד והורידו לעולם הזה לעובדה ולשומרה, כמו שביארו חז"ל לעובדה בעשה, ולשומרה בלא תעשה. והנה האדם ברוב אוולתו ישן בהקיץ ומבזבז זמנו לריק, וכאשר באים לעוררו לתיקון המעשים תוהה הוא עליהם, אני בן ארבעים רוב ימי איבדתי לריק בלי תורה ובלי מצוות ואני מלא עוונות וחטאים וכיצד אעלה בהר ה'. עצת ידיד ניתנת לאדם שלכל הפחות עליו להיזהר בשנים הנותרות, ולנצלם בעבודת ה' בשקידה על התורה ובתיקון המידות, עשיית מצוות ומעשים טובים כדי שיתקיים בו "נצר מטעי מעשה ידי להתפאר".

והתורה והמצוות ומעשים טובים ועשיית החסד הם כפירות, כמו שאמרו במשנה בפאה (פ"א מ"א) אלו דברים שאדם עושה אותם אוכל מפירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואלו

הן כיבוד אב ואם וגמילות חסדים והכנסת אורחים והשכמת בית הכנסת והבאת שלום בין אדם לחברו . . . ותלמוד תורה כנגד כולם. ומעשה היה פעם אחת בט"ו בשבט היו יושבים חסידיו של הרבי מזדייטשוב סביב השולחן שהיו בו פירות מינים ממינים שונים, ולמרות השפע הרב של הפירות היו חסרים פירות ליתר החסידים, והחלו החסידים להדחק כדי לזכות לקבל פרי, אמר להם הרבי אם פירות אתם מחפשים יש לי הרבה פירות, אלו דברים שאדם אוכל מפירותיהן בעוה"ז, אם כן תלכו ללמוד תורה ולקיים מצוות ויהיה לכם פירות בשפע מלבד הקרן בעולם הבא.

1234567

וראיתי מעשה נפלא הקשור לט"ו בשבט (הובא המעשה באריכות בספר עלינו לשבח ויקרא עמוד צד) יהודי אחד נקלע לרגל עסקיו בערב ט"ו בשבט בצרפת בעיר הבירה פריז ובדעתו היה לחזור באותו היום לארץ ישראל, ומפני שראה שם פירות מזנים שונים נדירים ומיוחדים רצה לקנות מהפירות ולהביאם עמו לארץ, המוכר שהיה אף הוא יהודי התפלא על כך בראותו את הקונה לוקח פירות יבשים ולחים בדמים כה מרובים, מה עוד שפתח עמו בשיחה הוברר לו שהוא טס היום לארץ, שאל המוכר את הקונה עבור מה אתה קונה כל כך הרבה פירות קודם נסיעתך? הסביר לו הקונה שהוא קונה לכבוד ט"ו בשבט שיש ענין לברך ולהרבות במינים לשבח את הבורא. התרגש המוכר וסיפר לו שסבו זכה לעשירות בגלל פירות ט"ו בשבט, והחל לגולל סיפורו, סבי הזדמן פעם אחת לעיר מוסקבה לרגל עסקיו ופנה לשוק לקנות פירות לט"ו בשבט, ובתחילת העונה כידוע מחירים רב, לכך התפלא המוכר הגוי על כך שאינו חושב על מחיר הפירות, ומקבץ מכל הסוגים, תמרים שזיפים תאנים ערמונים וכו'. בעל החנות לא יכל להתאפק מלשאול ושאלו "אני בעל החנות לא מרשה לעצמי לטעום מפירות אלו היקרים בתחילת העונה" ואילו אתה מפזר ממונך, אם היית ממתיך עוד כמה שבועות הדמים היו יורדים מהשער הגבוה. חייך הקונה ואמר לו יש לנו מנהג בט"ו בשבט לברך ולשבח את הבורא על הטוב שגמלנו ומרבים אנו באכילת פירות מכל מיני סוגים.

בעל החנות המשיך להתפלאות מנהג! בשביל מנהג אתה מפזר כסף כה רב?! הכניסו עמו לחדר צדדי והראה לו פטיש ישן שבאמצעותו חותך את הפירות היבשים, ושאל את סבי אתה יודע מה יש בתוך פטיש זה? ובתוך כך פתח את קת הפטיש ומראה לו מטבעות זהב לרוב, ובעינים תמהות אמר לקונה אני שומר וחוסך פרוטה לפרוטה עד שאצירתי לי ממון רב, ואילו אתה בשביל מנהג מפזר מעותיך? סבי לא שת לבו לדבריו ופנה לדרכו לאחר שקנה ממנו כמות פירות נכבדה בסכום כסף רב. לאחר ימים ושנים הזדמן שוב לאותו מקום וראה התקהלות של אנשים וככל שהתקרב נזכר שהוא מקום חנותו של המוכר הגוי שבה קנה הוא לפני שנים רבות פירות ט"ו בשבט. התעניין סבי לפשר ההמולה וההתקהלות ונודע לו שהמוכר מת בפתאומיות ובניו מוכרים את התכולה במכירה פומבית. נכס לחנות והנה מבחין הוא בפטיש הישן והביע נכונותו לקנותו, הבנים גיחכו עליו על שרוצה לקנות פטיש ישן נושן, ואמרו לו שאם רוצה יקחהו בחינם אין כסף. סבי לקח את הפטיש ומצא בו את מטבעות הזהב והתעשר עושר רב, וכל זה בזכות הקפדתו על המנהג של אכילת פירות ט"ו בשבט. יאכלו ענוים וישבעו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

ומובא במדרשים שעם ישראל נמשלים לפירות ועצים כמו תמר תאנה זית וכו'. וידוע דרשת חז"ל (ברכות נז, א) על הפסוק בשיר השירים "כפלה הרימון רקתך", אפילו ריקנין שבכך מלאים מצוות כרימון. ופירוש רקה הוא צד גובה הפנים, ופירש המצודות ציון (שופטים ד, כא) שנקרא כך מפני מיעוט הבשר שבה, כמו "ורקות בשר", ובשיר השירים פירש הוא גובה הפנים שאצל העין מזה ומזה. שואל רבי יעקב קמנצקי זצ"ל מדוע דימו את הריקנין שבישראל לרקה שבצד הפנים, מה השייכות והדמיון לכך?.

וביאר שבכל אברי הגוף ניתן להרגיש ולהבחין בחיות ונשמה שבהם, כמו בלב יש פעימות ומהם ניתן להרגיש את הנשימה, וכן בעורקים של הגוף וכלי הדם ניתן לבדוק מצבו של האדם, לא כן הרקה שהיא עצם הגולגולת לא ניתן להרגיש בה שום חיות מיוחדת, אך האמת ששם משכן המוח המתפקד ושולח פקודות לכל אברי הגוף ללב ולכבד וכו'. כמו כן בפירות האילן-בכל הפירות ניתן להבחין על פי החיצוניות של הפרי על טיב הפרי, כמו תפוח אדום, וכן שאר הפירות ניתן להבחין אם הם בשלים אם לא. לעומת זאת הרימון יש שהוא אדום אך הוא חמוץ מאוד שקשה לאוכלו, אמנם יש רימון שנראה על פי חזותו החיצונית שהוא יבש ואין בו טעם אבל בתוכו הוא מתוק ועסיסי, כמו כן ישנם ריקנים שבעם ישראל שעל פי חזותם החיצונית נראים הם לך כעץ יבש אך הם מלאים מצוות כרימון, משכימים ומעריבים לבתי כנסיות ומתפללים בציבור מתוך מסירות למרות טרדת פרנסתם, קובעים עתים לתורה לאחר יום מפרך של עבודה קשה, נותנים צדקות ותומכים בעין יפה וברוח נדיבה בלומדי התורה.

אוצר החכמה

אמנם עלינו לדעת ושומה עלינו להתבונן שלא רק שנטיב אנו את דרכינו נשכים לבית הכנסת נלמד תורה ונקיים מצוות, אלא צריך שגם בנינו אחרינו ימשיכו בלימוד התורה הקדושה בעשיית מצוות ופעולות חסד, אולם אם האב מקיים מצוות אך שולח את בניו למוסדות חינוך חילוניים שמחנכים שם לכפירה, הרי שכל עמלו יורד לטמיון ואין לו המשך, והרי הוא כעץ שפירותיו יבשים. ואדרבה הפירות הנופלים ממנו גורמים רק נזק כי הם נופלים על הארץ ומלכלכים את הקרקע. ועדיף ממנו אילן סרק שאין לו פירות.

וכאשר נתבונן בפירות נבחין שבפרי אחד יש בו כמה גרעינים כגון תפוח, וכן תפוז נבחין שיש בו כמה חרצנים, ומכל גרעין ניתן להצמיח עוד אילן ועוד אילן, וכך מבריא העולם פרי מצמיח אילן ואילן פרי וכן ע"ז הדרך. ובא ללמדנו מוסר השכל לבל יאמר האדם אם בני לא הולך בדרכי חלילה אז מה בכך, בא האילן ומאלפנו בינה, שאם הבן שלו סוטה מדרך הישרה גם בניו ובנותיו יתחנכו בלי תורה ובלי אמונה. ומובא מעשה בחסיד של רבי חיים מאסוטוניה ששלח את בנו ללמוד בבית הספר שמשתייך לחוגים שאינם יראי שמים, יום אחד אמר לו הרבי שכל עוד בנו מתחנך שם אין לו מה לבוא אצלו. החסיד החליט ללכת לאחיו של הצדיק לחסות בצילו, אחיו של רבי חיים קיבלו במאור פנים וקירבו קירבה יתרה. יום אחד טיילו שניהם בפרדס של עצים והחל הצדיק לספר לחסיד, כשהיינו ילדים לקח אותנו המלמד לבוסתן של עצים והחל ללמדנו, זה עץ דובדבן, וזה עץ מנגו, וכן ע"ז הדרך. אולם שום ילד לא קלט מה טיבו של כל עץ, והנה אחר כמה חודשים צמחו הפירות ואז ראינו דובדבן גדל על עץ הדובדבנים, ומנגו על עץ המנגו, ואז ידענו לפי הפרי כל עץ מה טיבו. הישיר הצדיק את מבטו בעיני החסיד ואמר שומע אתה לפי הפרי מזהים את טיבו של העץ! הבין החסיד שהוא רומז אליו והחזיר את בנו לחינוך של תורה ויראת שמים.

אח"ח 1234567

ונחתום את המאמר במה ששאל הגאון בעל דברי יואל, לכאורה עולם הפוך ראינו בט"ו בשבט שהוא ראש השנה לאילנות אנו מביאים לשולחן פירות, ואילו בשבועות שהוא ראש השנה לפירות האילן, כמו שאמרו במשנה בר"ה שבעצרת נידונים על הפירות ואנו שוטחין עצים בשבועות בבתי כנסיות, ולכאורה היה צריך להיעשות ההיפך. מבאר בדברי יואל הטעם לכך כי כאשר רוצים לעמוד על טיבם של האילנות יש לבחון אפ פירותיהם אם הם משובחים וראויים, לעומת זאת כאשר רוצים לבחון את הפירות יש לבחון את שורשיהם מהיכן באו. נמצא שכל שנחנך את בנינו בדרך הישרה אז אנחנו נתחזק ונהיה אנחנו שלמים במידות ודעות ויעמדו על טיבנו ויהיה לנו שם טוב, וכידוע בשלושה כתרים נכתרו ישראל, כתרי תורה, וכתרי כהונה, כתרי מלכות, וכתרי שם טוב העולה על גביהן, וכך נזכה לקדש שם שמים. יהי רצון שיתקיים בנו "והיה

כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא שם יהיה עלהו רענן ובשנת בצרת לא ידאג ולא ימוש מעשות פרי" אכ"ר.

יחוס

היחוס הוא יתרון כאשר הוא משלים עוד חוליה בשלשלת אבותיו

יחוס הוא מעלה טובה כמו שראינו בתלמוד (ברכות כז, ב) כאשר רצו להעביר את רבן גמליאל מנשיאותו וחשבו למנות את רבי עקיבא במקומו, אך נמלכו מפני שלרבי עקיבא אין לו זכות אבות ויכול הוא להיענש על ידי רבן גמליאל. והעמידו את רבי אלעזר בן עזריה שהוא עשירי לעזרא שיש לו זכות אבות. ובודאי שיחוס יש לו ענין גדול ביהדות כמו שמצינו בעזרא וכמו שמצינו. בתלמוד קידושין (סט, א) וכן (בדף ע, א) אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על משפחות מיוחסות בישראל.

אמנם צריך לדעת שגם מי שיש לו שלשלת של חכמים וגדולי ישראל והוא משפחה מכובדת כל זה טוב ויפה כאשר הוא הולך בדרכי ה' לומד תורה ומקיים מצוותיה במידות טובות ואינו מתגאה על הבריות, והרי הוא עוד חוליה כמו שרשרת ומחרוזת של אבנים טובות ומרגליות אמנם אם הוא מגיס לבו ומתגאה ויש לו מידות מקולקלות יחוסו לא יעזור לו למאומה, ואדרבה מי שיש לו יחוס התביעה עליו גדולה שבעתיים שיש לו ממי ללמוד ולהמשיך עוד חוליה בשרשרת הנפלאה, ואם הוא ינהג בדרכים עקלקלות הרי הוא דומה למי שיש לו שרשרת יקרה מזהב ומפז ואחת מחוליות השרשרת חלודה ואין לה תואר והדר.

ומובא מעשה באחד ע"ה שהיה מתפאר ביחוסו ופעם העיז פניו נגד המרא דאתרא באומרו אני מיוחס ממך ואני נצר למשפחה מכובדת שתורה וגדולה במקום אחד. ענה לו הרב אתה הנך סוף יחוס אבותך, ואילו אני ראש יחוס משפחתי. וברוח הדברים פירשו את הפסוק "איש ראש לבית אבותיו" תבחר באנשים שהם מתחילים את יחוסם. ויש רמז נפלא על כך מספר תהלים שנאמר "הלך ילך ובכה נושא משך הזרע", בוכה רק זה שאינו אלא המשך משלשלת אבותיו הדגולים ואין לו יחוס עצמי כי הוא כלי ריק, לעומת זאת "בא יבא ברינה נושא אלומותיו", מי שנושא יבול עצמי, אלומותיו, רשאי לצהול כי עתיד נכון לו ולזרעו אחריו.

וראיתי באחד הספרים מעשה נפלא על רבי דב בער לימים המגיד הקדוש ממזריטש בילדותו היה ילד מבריק ופקח, ופעם כאשר חזר מהתלמוד תורה מבחין הוא שביתם עולה בלהבות אש ואמו מתייפחת בבכי, התפלא הבן ושאל את אמו מדוע תבכי האם את בוכה על הרהיטים שלנו על דברי העוה"ז, ענתה לו לא ולא, לא על דברים גשמיים כאלה אני בוכה, אלא על מגילת היוחסין שמייחסת את משפחתנו עד דוד המלך, שמזה דורי דורות שמרנו ונצרנו עליה כבבת עינינו וכעת היתה למאכולת אש. ניחם אותה הבן ואמר לה אל תבכי אמא הנני מבטיח לך שכאשר אגדל בעזרת ה' אכתוב לך מגילת יחוסין חדשה שתתחיל ממני. ואכן כך היה כאשר גדל המגיד והיה לאיש, היה מגדולי תלמידיו של הבעש"ט וממשיך דרכו, אשר ממנו קיבל את עיקר תורת החסידות, בנו היה רבי אברהם המלאך אביו של רבי שלום שכנא אביהם של רבי אברהם לימים מגדולי האדמו"רים ברוסיה, ורבי ישראל לימים האדמו"ר מרוזין אבי שושלת רוזין סדיגורא, אכן זכה המגיד הגדול ממזריטש לקיים את הבטחתו, וממנו החלה שלשלת זהב עד עצם ימינו אנו.

פעם שאל רבי ישראל מרוזין את מחותנו רבי מנחם מרמינוב מה היחוס שלך?, ענה לו הורי היו אנשים פשוטים העמלים בפרך לפרנסתם ואני הייתי נער עוזר לחייט ולמדתי מהם שני דברים, לא לקלקל דברים חדשים ולתקן ככל האפשר דברים ישנים. ומובא עובדא על אחד שבא להשתבח ולהתפאר על פלוני שאחיו הוא חכם ודרשן, אמר לו הרב תאמר לי "לשם שבו ואח-למה", כלומר תאמר לי מה המעלות שבאותו פלוני שאתה מדבר עליו, ועל אחיו למה אני צריך, כי אם הוא טוב אציל המידות והמעלות ניחא, ואם הוא רע בליעל מה ענין לי באחיו. צא ולמד מהמעשה (בבא מציעא פג, א) ברבי יוחנן בן מתיא שאמר לבנו צא שכור לנו פועלים הלך ופסק להם מזונות, וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן, שהן בני אברהם יצחק ויעקב ע"ש. רואים מכאן שלכל בן ישראל יש לו יחוס ולא לזלזל בו, ולכך צריך להתייחס ביראת כבוד ולא לפגוע בזולת מפני שמחשיב עצמו מיוחס יותר.

אוצר חכמות

אח"ח 1234567

יסוד

בזוהר הקדוש בכמה מקומות האריך בענין שמירת היסוד שמירת ברית קודש והרחיב בשבחים למי ששומר הברית בקדושה, וגינה בגנויים מי שלא שומר ברית קודש. ובזוהר (שמות ג) אמר מי שמשקר בברית קודש שחתום בבשרו כאילו משקר בשמו של הקב"ה, מי שמשקר בחותם המלך משקר בו במלך אין לו חלק באלקי ישראל, אם לא בכח תשובה תמיד ויתרה. וכתב שמי ששומר הברית אין נזק בעולם שיכול להתקרב אליו. ובספר טהרת הקודש לגה"צ רבי אהרן ראטה זצ"ל קיבץ כל מאמרי חז"ל בשבח השומר ברית קודש שהוא חותם המלך כמו שאנו אומרים בברכת הברית.

וכמו שכאשר בונים בנין עושים לו יסודות וככל שיעמיקו היסודות שיהיו חזקים כך הבנין יוכל להיות חזק ורב קומות, כך ככל ששומר על הברית בקדושה כך יוסיף לעלות בתורה ויראת שמים. ומרן החיד"א בברכי יוסף כתב בשם בעלי המוסר סימן כי תמעול מעל בה' ר"ת מעל "מעור עינים לשון", שצריכים לשומרם בקדושה. וידוע הרבה מעשיות על צדיקים קדושי עליון שמפני ששמרו על קדושתם לא יכלו לנגוע בהם לרעה לא חיות ולא לסטים וכדומה. ואחד הסיפורים על האור החיים הקדוש שהלך במדבר והואיל והשיירה לא רצתה להמתין עבורו בשבת, לכך הוזקק לשבת במדבר עם שמשו, והנה לפתע הופיע אריה לעומתם ושמשו פחד וחרדה אחזתו עד שהרגיעו הרב שהאריה בא לשומרו, וכך היה שסעדו את כל סעודות השבת בקדושה עלאית מתוקף שמירת הברית.

ומוזהרים הגדולים על הקטנים לחנכם לשמור על גדר הצניעות בבית המרחץ ובבית הכסא ושלא ילכו יחדיו, וכמובן ההורים צריכים לבער כל מיני מרעין ביטין מהבית ושלא יכניסו טלויזיא או מחשבים עם סרטים גרועים, כמו שאומרים ברמז "וסרט לא תתנו בבשרכם", וכן צריכים להזהר מכל מיני ירחונים וכל מיני פרסומות שמחלקים בתיבות הדואר לבל יכניסו לביתם, וכמו כן צריכים ההורים לפקוח שבע עינים היכן בניהם ובנותיהם מבליים מחוץ למסגרת הלימודים, וכן במסגרת הלימודים שלא יתחברו עם חבר שאינו הגון כדי שלא יהיה חבר לאיש משחית.

וידוע על מרן הח"ח שכאשר הגיע בנו לגיל י"ד בערך, קראו ודיבר עמו על קדושת היסוד ואמר לו שיזכור דבריו כי לא יחזור שוב על אותם דברים. וראיתי מעשה על החת"ס שבסוף ימיו חלה בעצירות השתן ולא ידע מאין באה לו צרה זאת, ותלה הואיל ולא התריע כל הצורך עם הבחורים

רק פעם בשנה ולא יותר. ומובא על הגר"א לופיאן זצ"ל שהיה מדבר בפרשת ויצא (שמוזכר בה ענין דינה) בענין קדושת הברית.

וראיתי בספר אמרי דניאל (דף קכח) כי ברית בגימטריא שש מאות ושתיים עשרה, ותורה שש מאות ואחד עשרה, ותרי"ג שש מאות ושלוש עשרה, הרי שהברית בן תורה למצוות, שעל ידי שמירת הברית ניתן לקיים התורה והמצוות. ולכן אמרו בברכות (מח, ב) שצריך להקדים בברכת המזון ברית לתורה, כי רק על ידי שמירת הברית יוכל לזכות לתורה.

^{אוצר החכמה}

להעביר לערך האות ת' עמוד 11 בספר ברוב יועץ לא מובן?

^{אוצר החכמה}

ומסופר על הגר"א שחיתן את אחד מתלמידיו שהיה סומא בשתי עיניו, ובחופה ביקש הגר"א מאת ה' כי יפקחו עיני החתן, שהרי אמרו חז"ל לא יקדש אדם אשה עד שיראנה, ונפקחו עיני החתן. כי ביד לומדי התורה לשדד מערכות הטבע.

יראת שמים

נאמר בתורה (דברים י, יב) "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' ללכת בכל דרכיו ולאבה אותה". וכך אמר שלמה המלך בחכמתו (משלי ב, ד-ה) "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה'". אומר המסילת ישרים בהקדמתו אינו אומר אז תבין פילוסופיה, אז תבין תוכנה, אז תבין רפואה, אז תבין דינים, אז תבין הלכות, אלא אז תבין יראת ה'. הרי לך שלהבין היראה צריך לבקש אותה ככסף ולחפש אותה כמטמונים. ונאמר עוד בכתובים (איוב כח, כח) "הן יראת ה' היא חכמה", ואמרו על כך בשבת (לא, ב) הן אחת הרי שהיראה היא חכמה והיא לבדה חכמה.

ומצינו אצל יעקב אבינו בחיר שבאבות שכתוב בו "ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי". ומפרש רש"י שאילו ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה. אומר על כך הרב מפונוביז' זצ"ל הדבר מבהיל הרעיון הרי מדובר פה בהשגה עלאית נשגבה ונעלה עד שלפי הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ב פרק מה) זכה יעקב לחזון עלאי שהוא בגדר נבואה ממש. וא"כ משורת הדין היתה שלבו ימלא שמחה וגיל כאשר זכה לדרגות רוחניות נעלות עם שלל הבטחות על ירושת הארץ ועל זרעו שירבה כחול הים, ומדוע יעקב לא שמח על כך, ונכון שהדבר לכתחילה לא היה ראוי אך לאחר שנעשה בדיעבד מה מקום לקבול על עצמו אילו ידעתי לא ישנתי. אלא כאן גלום בתוכו את היסוד של יראת שמים כדאי להפסיד את כל הדרגות הרוחניות ובלבד לא לעבור על דבר שיש בו פגיעה בכבוד שמים, ודבר זה צריך להיות לנו נתיב לרגלנו כי לא שייך להגיע לדרגות רוחניות על ידי חוסר כבוד שמים.

ומובא מעשה בגאון רבי יוסף דוב סלוביצ'יק זצ"ל שאחד מתלמידיו נשא אשה ופתח עסק לפרנסתו וכשפגשו רבו לאחר הרבה שנים שאלו הרב מה עם העסקים שלך, השיב לו התלמיד בחיוך שברוך ה' העסק משגשג ומצליח, לאחר דקות מספר שוב נשאל התלמיד על ידי רבו כיצד מתנהלים עסקיו, חזר התלמיד שוב לומר שעסקיו מזהירים ויש לקוחות והעסק מתנהל כשורה. אמר לו הרב אני שואל איך מתנהלים העסקים של היראת שמים שלך שרק זה אתה מנהל, כי הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ואתה משיב לי על מה שהקב"ה עוזר לך?!

ועל גודל היראת שמים של הרב מבריסק הנזכר אין לנו מושגים, על קצה הקרחון נוכל לומר שהגאון רבי מנחם מנדל מסלוצק אמר בדרך צחות שאם הוא היה בבית דין של מעלה היה פוסק שלא יתן לו עוה"ב ונימק זאת מפני שהוא שרירי בפחד ומורא מפני אימת שכינה עד שאין יכול לעבור על התורה, ומדוע יש לתת לו שכר על המצוה ורק בעד זה יש לתת לו שכר בעד המורא שמים שיש לו צריך ליתן לו שכר אבל לא שכר המצוה. מזה אנו רואים עד כמה היה יראת השם ופחדו. כמו שסיפרו על נהג אחד שנהג למעלה מחמישים שנה על הכביש ללא עבירות תנועה. שאלוהו ידידיו כיצד יתכן שאדם מסוגל להיות כל כך הרבה זמן על הכביש בלי לעבור על חוקי התנועה, הסביר להם פשוט מאוד אני מדמיין שיש "שוט" מולי ובודאי שלא אסטה מהמסלול ומחוקי התנועה וכך היה נוהג הרב מבריסק שיראת שמים היתה אופפת אותו על כל צעד ושעל.

אוצר החכמה

ומובא מעשה על הגאון רבי יהושע ליב דסקין זצ"ל שהגויים העלילו עליו עד שחבשוהו בבית האסורים, והיה חשש כבד לגורלו ולשם כך שכרו עורך דין שייצגו במשפט. כאשר הגיע העו"ד לתא המעצר סירב רבי יהושע להביט בפניו והסביר למקורביו מפני שאסור להסתכל על אדם רשע, וכך חזר הדבר מספר פעמים. ביום המשפט בא העו"ד מלווה ברב דסקין שאלו השופטים את העו"ד מה אתה טוען להגנתו, ענה להם תשאלו את הרב עצמו, התפלאו השופטים על תשובתו הרי אתה העורך דין שנשכרת עבורו ועליך לייצגו?, סיפר להם העו"ד את הנהגותיו שסירב להסתכל על פניו מפני שאסור להסתכל על אדם רשע, ואדם כזה השרוי בסכנה ומצוקה ועם כל זאת הוא מסוגל להתעלות מעצמו וממצבו האישי ואינו חורג כי הוא זה מסעיף אחד בשולחן ערוך, האם אדם זה ישקר, ואכן דבריו עוררו רושם רב, ושאלו השופטים את הרב וכשהשיב שלא פעל מאומה שיחררו אותו לחופשי.

והיה נוהג לספר הגאון רבי יהושע דסקין זצ"ל על גודל היראת שמים של אביו רבי בנימין, שפעם קרתה שריפה והדבר פגע בבית הכנסת שהיו שרויים בו ספרי תורה ונשרפו הספרי תורה, והיתה שאלה הלכתית שנסובה עקב כך, ובאו לשאול את הרב דסקין והוא עיין בדבר להגיע לחקר האמת ושאל את אביו ונועץ בו בפסק ההלכה וכאשר שמע אביו שס"ת נשרפו מיד התעלף, ולקח זמן רב להשיבו. והיה משתבח הרב יהושע דסקין בגודל היראת שמים של אביו רבי בנימין, שלא היה מסוגל לשאת את גודל האסון שספרי תורה היו למאכולת אש. כי עם לימוד התורה צריך בראש ובראשונה יראת שמים, כמו שפירש הבעל שם טוב את מאמר חז"ל (חגיגה ט, ב) אינו דומה מי ששונה פרקו מאה פעמים למי ששונה פרקו מאה פעמים ואחת, וכיצד ניתן לכנות את מי שאינו שונה את פרקו מאה פעמים שאינו עובד ה'. ומפרש הכוונה מאה ואחד, ששנה מאה פעמים כאשר ה"אחד" מלך מלכי המלכים נמצא לנגדו תמיד, כלומר לימוד עם יראת שמים.

והיה נוהג לומר רבי ישראל סלנטר זצ"ל שהאדם נזהר בקריאת שמע להמליך את הקב"ה בשבעה רקיעים וארבע רוחות השמים ורק על עצמו הוא שוכח להמליך. ובספר מכתבים ומאמרים (ה ז) מביא שבאחת משיחותיו של מרן הרב שך זצ"ל היה אומר תראו איך רבי עקיבא איגר למד את המשנה בתחילת ביצה "ביצה שנולדה ביו"ט ב"ש אומרים רצון ה' שתאכל וב"ה אומרים רצון ה' שלא תאכל"! והיה מתפעל מאוד מהיראת שמים שטמון בחובו בתוך ספריו הקדושים שכותב ה' יאיר עיני בתורתו, שמגלה בדעתו שכל החכמה היא מאת ה'. וככל שהאדם מכין כלים של יראת שמים כך הוא יוכל לקבל שפע הצלחה בתורה, כמו שנאמר יהב חכמתא לחכמין. ונקח לדוגמה אדם רכש תוכנות של מחשב שנצור בהם בתקליטורים תנ"ך ש"ס פוסקים ושיחות מוסר, וביקשו חברו שישאיל לו אותם אמר לו חברו קודם תרכוש מחשב ואח"כ אשאיל לך כי בודאי הוא צריך קודם מחשב כדי להכניס ולהעתיק את התוכנות למחשב וכל עוד שאין לו כלי קיבול לא יכול להשתמש בהם, כן הדבר אדם בלי יראת שמים שלא הכין כלי קיבול לא יוכל לקבל את התורה.

וצריך האדם לשמור על עצמו מכל משמר שלאחר שספג יראת שמים בישיבה ועבד על עצמו שלא ירד ממדרגתו, שפעמים עלול הוא לרדת ממדרגתו על ידי שמתחבר עם חברים לא הולמים, את השקפת התורה וכל מה שהשיג והשקיע במשך זמן שלם יכול לרדת לטמיון, כמו שנתבונן בעינינו כמה השקיעו לבנות את בניני התאומים בארצות הברית ודאי שקודם שבנו הביאו אדריכלים מהשורה הראשונה ומהנדסים וחקרו היכן המקום שלהם יהיה במעבי האדמה במקומות של סלעים חזקים במקום שיש יסודות טובים וכמה מאמץ ויגעה השקיעו בהם שנים שבנו הבנינים בני מאתים ועשר קומות, לפתע במשך כחמש דקות בלבד הבנינים נפגעו בפיגוע טרור ולא נשאר מהם זכר ונשאר תל חורבות. וכך הדבר בדברים רוחניים אדם יכול להשקיע הרבה בחכמה ומוסר אך כאשר יפסיק להתבונן במעשיו הוא יכול ליפול לעבר פי שחת.

בפרשת חוקת (יט, ב-ג) גבי פרה אדומה נאמר "אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול". אומר רבי ישראל מקוזניץ' אדם שרואה את עצמו כאילו כבר הגיע לשלימות ואין בו כל פגם או מגרעת והוא מושלם בכל מעלה, אדם זה סימן שאין לא עול של מלכות שמים, ומה תקנתו?, "ונתתם אתה אל אלעזר הכהן". אדם כזה צריך להתקרב אל גדולי ישראל "והוציא אתה אל מחוץ למחנה", כלומר כאשר יתקרב אליהם יראה עד כמה הוא מורחק מחוץ למחנה הקדושה, כי אדם שחושב עצמו מושלם סימן שאין לו יראת שמים.

1234567

ומסופר על שני מחותנים שעשו חתונה מפוארת ביום כלולת בניהם, ולאבי החתן היה בחליפתו עשר אלף דולר כדי לשלם עבור הוצאות החתונה הצלם וכו', והנה כאשר הזמינו אותו לרקוד, פשט הלה את חליפתו והחל לרקוד, נוכח במקום אבי הכלה שהבחין שיש לו כסף רב ובלי שישימו לב גנב לו את כל הכסף בלי שיוודע דבר לאיש. אבי החתן כשהבחין שכספו נשדד לאור יום הצטער צער רב, אך שכח לאחר תקופה קצרה מזה כי למרות זאת זכה לחתן את בנו. לאחר כמה חודשים עשו אסיפה להתקבץ לראות את ההסרטה של החתונה ונכחו שם שני הצדדים של החתן והכלה, וכולם התפעלו "מטקס" החופה והזמרים והריקודים, אך לפתע מבחינים שאט אט ניגש אבי הכלה לחליפה וגונב את הכסף, פניו של אבי הכלה התאדמו והחווירו עד שהתעלף במקום.

1234567

אמר אחד מגדולי בעלי המוסר וכמה אנו נתעלף בשמים כאשר יראו לכל אחד את מעשיו ומחשבותיו, כמה בושה תכסנו. ואילו האדם היה לפניו יראת ה', שויתי ה' לנגדי תמיד, ויודע מה למעלה ממנו עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים, בודאי היה נמנע מלעשות עבירות.

ומסופר על הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל שראה יהודי מתפלל והיה צריך לעבור כנגדו והואיל ואסור לעבור כנגד המתפלל לא עבר. היה שם אחד שהתלווה לרב, אמר לו לרב הרי כבוד הרב מהר ללימודו מדוע אינך עובר?, השיב לו הרב איך אני יעבור יש קיר בפני, כלומר מפני שהרב יודע שההלכה אוסרת. נמצא שאין לו אפשרות אחרת כאילו הדרך חסומה לפניו.

ובימנו אנו שרבו הנסיונות מה שלא היה בדורות הקודמים, הקדים לנו ה' תרופה למכה שיש לנו להתבונן בפלאי הטכנולוגיה שמהם נוכל לדעת לשאוב יראת שמים, כיצד? בימנו יכולים לדבר עם השני ולשוחח עמו ולראות גם ממרחקים עצומים גם מעבר לים, ויכול להתחזק מכך שבשמים רואים אותו גם מרחוק. כמו כן יש מערכות לויין וכל מיני תצלומים שניתן לעקוב אחריו בלי שיוודע לאיש, וכמעט בכל חנות יש מצלמה שקולטת הנכנס והיוצא ומי שלקח חפץ ולא שילם, וזה יכול ללמד אותנו להועיל שבשמים רואים כל מעשיו וכל פעולותיו וזה לא היה בדורות הקודמים.

כמו כן יש במכשיר הפלאפון מונה שיחות כמה דיבר וכו', ומזה ילמד האדם שהכל כתוב בשמים, כמה זמן פטפט והעביר זמנו להבל וריק, וכן בימנו ישנם אסטרונאוטים שעולים לירח ורואים שם פלאי הבריאה, כל זה יכול לחזק אותנו בגדולתו יתברך, מה גם מהמחקרים שהרופאים מצביעים על גוף האדם וכל מערכת הגוף וכדוריות האדומות והלבנות שיש בו לאין שיעור, וכן התאים שבמח, איך הכל מתנהל בצורה מופתית, הדבר מחזק אותנו ביראת שמים, וכן כל המחקרים שעושים על השמש והכוכבים, וכן על פלאי הבריאה דגים שבים כמה סוגים וצבעים יש עד שהאדם נפעם מרוב יופי הבריאה וכשיתבונן בהם חודר בו יראת שמים.

^[אוצר החכמה]

בזמננו חרף הנסיונות על כל צעד ושעל אם ירצה האיש המבקש את ה' יוכל בקלות להשיג תורה ויראת שמים. ומה שבזמננו היו צריכים ללכת שבועות וחודשים כדי להשיג דבר ה' היום אכשור דרא ובחסד ה' עלינו ניתן להשתתף בשיעורי דף היומי שיחות מוסר בכל פינה ומקום, וגם מי שחלילה חולה או עסוק בעבודתו יכול לשמוע דבר ה' דברים מחזקים לתיקון המידות, ואם פעם היה נצרך לעבוד מעמוד השחר עד צאת הכוכבים כדכתיב "יצא אדם לפעולו ולעבודתו עדי ערב" כדי להשיג פת לחמו, היום ב"ה אם יעסוק לפרנסתו כמה שעות או חצי יום יוכל להקדיש שאר עיתותיו לתורה. לכך ידע האדם שזה כנגד זה עשה אלקים, כי פעם מי שהיה תורתו אומנתו היה צריך להסתפק בלחם צר ומים לחץ והיה צריך להתאכסן אצל בעלי בתים והיה צריך להתבייש ולאכול נהמא דכיסופא, לא כן עתה שיש ישיבות המספקות אש"ל (אכילה שתיה לינה) וגדול כבוד התורה בעיני המון העם וגדול כבודם בעיניהם, עד שלפני שנות דור כאשר היו רואים בחור ישיבה היו מסתכלים עליו במבט מזלזל ולועגים לו, אך היום קרן התורה התרומם וכל אחד איותה נפשו שבנו ילך בדרך ה' במידות טובות, שידע לדרוש וידע הלכה. (כמובן שאיננו מדברים על פורקי עול אויבי התורה שהיא לצנינים בעיניהם, אלא לשאר המון עמך בית ישראל שמכבדים ומייקרים התורה).

ידיעת התורה

^[אח"ת 1234567]

על כל בן תורה מוטלת החובה לשאוף לדעת כל התורה כולה, כמו שאמרו בסוף הוריות (יד, א) שהסתפקו בני הישיבה מי עדיף, האם סיני כלומר שהוא בקי בכל התורה כמו שניתנה מהר סיני, או עוקר הרים שהוא חריף ומפולפל בתורה עדיף? ומסיקא הגמרא במסקנה שסיני עדיף, כלומר מי שהוא בקי בכל תחומי התורה מפני שכולם צריכים למי שבקי בכל התורה דוגמת שצריכים כולם למי שמוכר חטים, וכך מוכח מהמעשה (יג, ב) בר"מ ורבי נתן שאמרו החכמים בו נקבע שמחר נלמד מסכת עוקצין שרבי שמעון בן גמלאיל לא למדה, ונאמר לו "מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו", כלומר למי נאה למלל גבורות ה' מי שיכול להשמיע כל תהלותיו, ונעביר את רשב"ג מנשיאותו ע"ש. רואים מכאן שהמעלה הגדולה היא להיות מושלם בתורה.

וכבר כתב הרב פלא יועץ (ערך לימוד) וז"ל: "ידוע מאמר התנא למד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה... הנה כי כן יחלק אדם שעותיו בכל יום ומי שחננו ה' דעת יקבע עת לעיין בהלכה או בפוסקים בעיון ופלפול כפי שכלו... ועוד יקבע עתים עד שיהיו נרשמים בדעתו לעת הצורך, ושוב לגרוס כל הכ"ד ספרים (תנ"ך) עם פירוש רש"י, והמשניות עם פירוש, וכל הש"ס עם פירוש רש"י ותוספות, וארבעה עשר חלקים הרמב"ם (היד החזקה) עם פירושים, וארבעה טורים עם הפירושים, וכן הארבעה חלקי השולחן ערוך ואחר כך שאר לימודים וידיעות עד שיהא שלם בידיעות. ולמוד ספרי מוסר ויראת ה' עולה על גביהן כתבלין הניתן בכל מאכל" עכת"ד. וניתן דוגמה כאשר אדם הולך לערוך קניות מחפש הוא אחר רשת המזון שיש בה מכל אשר יחפץ,

ולכך משתדלים בעלי הצרכניות להביא מכל הסוגים ומכל היבואנים כדי שכל אחד יוכל למצוא את מבוקשו, כמו כן בתורה הקדושה מי שהוא מושלם בכל התורה הוא האדם השלם בחוכמה איש האשכולות איש שהכל בו.

¹²³⁴⁵⁶⁷

וכך שנינו בתורת כהנים כאשר אדם בא לדין שואלים אותו קרית מקרא שנית משנה למדת תלמוד וכו', ולכך צריך האדם להיות מושלם בכל פרד"ס תורתנו הקדושה כדי שלא יבוש ביום הדין. והמשיל החפץ חיים אותם שמשקיעים בלימודם רק על חלק קטן בתורה הרי הם דומים למי שקנה כובע יקר משובץ יהלומים ושאר גופו היה ערום. כמו כן אותם המסתפקים בשלושה פרקים בש"ס או בסדר נשים נזיקין ובשאר חלקי התורה אינם בקיאים. ולכן חשוב לדעת את כל מכלול התורה ולהיות בקי בכל מכמני התורה. כמו שמצינו ברבן יוחנן בן זכאי (סוכה כח, א) ששיבחוהו במה שהיה בקי במקרא משנה תלמוד מעשה מרכבה הוויות דאביי ורבא וכו', כי זהו השלמות האמיתי.

ושמעתי פעם מעשה מאלף שממנו נלמד מוסר השכל שממנו נלמד על התורה שעליה נאמר רחבה מני ים, פעם בחתונה של אחד מנכבדי העיר הוזמן שם בדחן לשמח את החתן והחל במילי דבדיחותא לשמחת השומעים, והנה לפתע הופיע הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל נשתתק הבדחן ולא פתח פיו, ציוה רעק"א לשמח את החתן שימשיך דבריו ויאמר עליו מילי דבדיחותא. סירב הלה באומרו כיצד יעז פניו נגד גדול הדור, אך חזקה עליו פקודת רעק"א ופתח פיו ואמר, רציתי לומר לקהל הקדוש שההבדל ביני ובין רבי עקיבא איגר הוא לא גדול הרבה! ובודאי כולכם תמהים איך זה יתכן?, ובכן זאת התשובה הרי מה שאני יודע בודאי גם רעק"א יודע, ומה שהוא לא יודע בודאי גם אני לא יודע, והרי התורה בלי סוף רחבה מני ים, נמצא מה נשאר ההפרש מה שרעק"א יודע ואני לא יודע, וההבדל והפער לא כל כך גדול. כששמע זאת רעק"א פרץ בבכי על חסרון ידיעת התורה. ואנן מה נענה אבתריה.

¹²³⁴⁵⁶⁷

ישיבה

הישיבות הקדושות הן המגדל אור של עם ישראל

אמרו חז"ל מעולם לא פסקה ישיבה מעם ישראל, כדאיתא בתלמוד (יומא כח, א) מימותיהם של אבותנו אברהם יצחק ויעקב לא פסקה ישיבה מהם. ומאז ומעולם היו ישיבות של שם ועבר, וכך אברהם מסר את התורה ליצחק, ויצחק ליעקב, ויעקב מינה את שבט לוי וכך השתלשלות הדורות עד היום בימנו. וכך אמר מרן הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל באותם הימים שיבשת אירופא היתה כמדורת אש ובתי מדרשות ובתי כנסיות נחרבו כליל, ורבבות מעם ישראל היו נודדים כיונה שלא מצאה מנוח לכף רגלה ועם ישראל היה שקוע עד ארכבותיו בדם, עם כל זאת אמר מרן הגר"ח חלילה לנו להתייאש וביחוד עלינו לחזק הישיבות הגדולות והקטנות מבצרה של היהדות, כי הישיבות הן כמגדל המאור לעם ישראל והתלמידים המצוינים השוקדים על התורה בחירוף נפש הם הינם חלוצי האומה וגיבורי הכח, הם המשואות המפיצים אור בכל מקום, על ידם תיבנה ותכונן כנסת ישראל. אם נלך בכח זה נקוה כי יצלח לנו להמשיך את קדושת ישראל בכל צביונו וטהרתו כמאז וכמעולם (הובא בהקדמה לשו"ת אחיעזר חלק שלישי). נתאר לעצמנו מצב כזה נורא ואיום השמדות ורציחות ועם ישראל למשיסה בין הגויים, אך מעייניו של הרב נתונים לישיבות כי הם לב האומה והם נבחרו ישראל.

